

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΟΧΕ στην ΠΕ Λασιθίου

Σε εφαρμογή των προαναφερόμενων γενικών αρχών, γίνεται η προσέγγιση του προσδιορισμού των 4 τύπων περιοχών του ΠΕΠ Κρήτης 2014 – 2020 στην ΠΕ Λασιθίου.

Στον χάρτη 2.1, αποτυπώνονται οι προβλέψεις του ΠΠΧΣΑΑ, συνδυαστικά με τις περιοχές του δικτύου NATURA 2000, τους μικρούς νησιωτικούς και παράκτιους υγρότοπους και τα όρια Γεωπάρκων UNESCO.

Από τους 4 Δήμους της ΠΕ ο Δήμος Σητείας, σχεδόν στο σύνολό του, εντάσσεται εντός των ορίων του Γεωπάρκου UNESCO της Σητείας και ειδικότερα :

Δήμος	Δημοτική Ενότητα (ΔΕ)	Έκταση ΔΕ (km ²)	Έκταση περιοχής UNESCO εντός ΔΕ (km ²)	% έκτασης περιοχής UNESCO επί της έκτασης της ΔΕ
Σητείας	Δ.Ε. Σητείας	274,92	221,44	80,55
	Δ.Ε. Ιτάνου	197,24	191,96	97,32
	Δ.Ε. Λεύκης	151,57	96,57	63,71

Οι άλλοι 3 Δήμοι, Αγίου Νικολάου, Ιεράπετρας και Οροπεδίου Λασιθίου, καλύπτονται σε σημαντικό τμήμα τους από την ζώνη Τοπίου 2 που αντιστοιχίζεται στον τύπο περιοχής Ι.

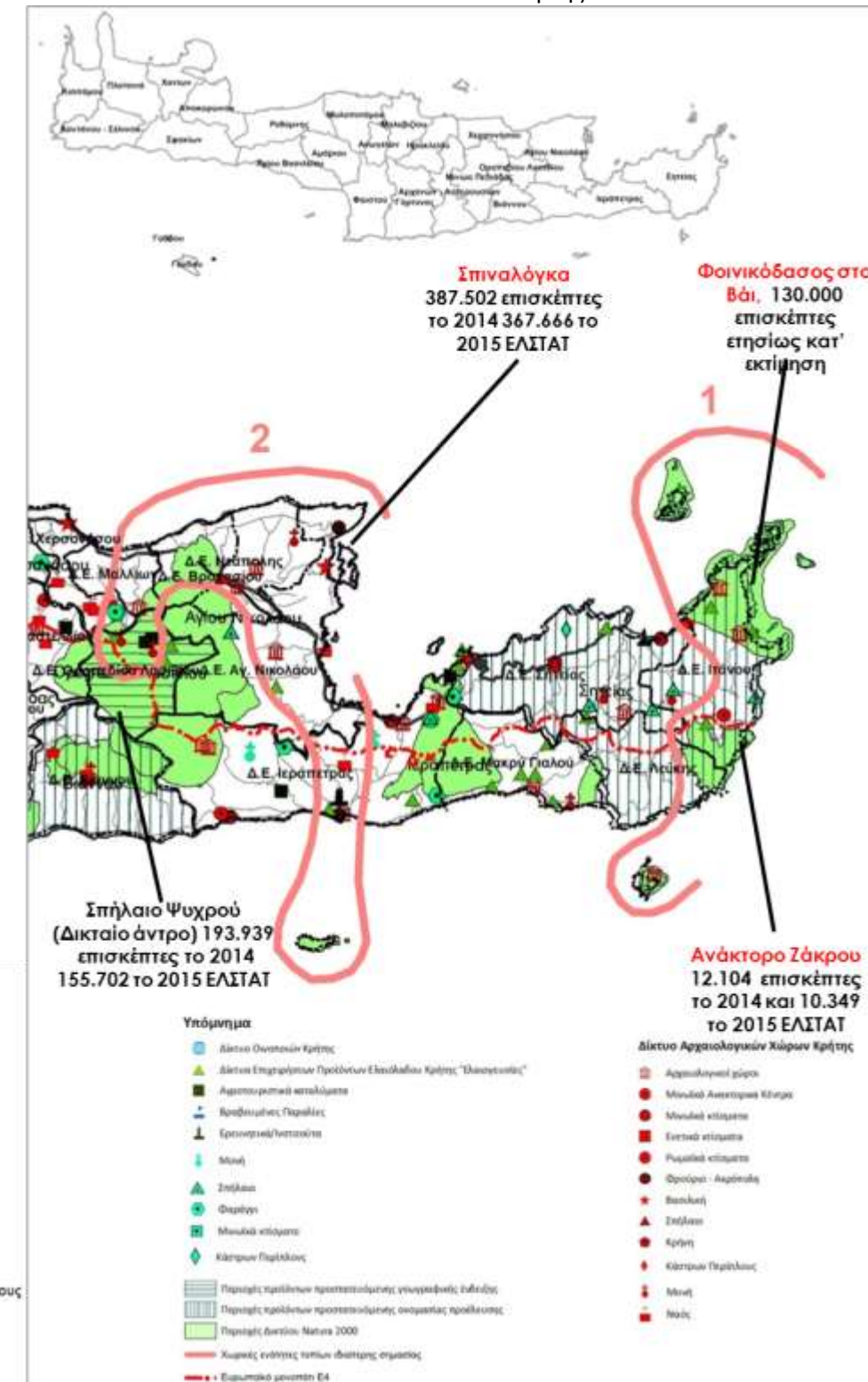
Επίσης και οι 3 Δήμοι, περιλαμβάνουν εντός των ορίων τους «περιοχές οργάνωσης πολυδραστηριοτήτων ήπιας τουριστικής ανάπτυξης και ανάδειξης πολιτιστικών και φυσικών πόρων στους ορεινούς όγκους», που αντιστοιχίζονται στον τύπο περιοχής ΙΙΙ.

Τέλος οι 2 Δήμοι, Αγίου Νικολάου και Ιεράπετρας, περιλαμβάνουν εντός των ορίων τους παράκτιες περιοχές υψηλής επισκεψιμότητας με σημαντικής κλίμακας ανατροπή του τοπίου» καθώς και «χωρικές ενότητες ιδιαιτέρως υποβαθμισμένων τοπίων» στον Δήμο Ιεράπετρας, που αντιστοιχίζονται στον τύπο περιοχής ΙΙ

Χάρτης 2.1

Χάρτης 2.2

Στον πίνακα 2.1, κωδικοποιούνται ανά Δημοτική Ενότητα, τα επιμέρους χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος, οι προβλέψεις του ΠΠΧΣΑΑ και τα χαρακτηριστικά του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Όπως αποτυπώνεται στον πίνακα, στο σύνολό τους οι 6 Δημοτικές Ενότητες των 3 Δήμων, περιλαμβάνουν εντός των ορίων τους περιοχές που εμπίπτουν σε κάποιο τύπο ΟΧΕ, οι 5 μάλιστα από τις 6 Δημοτικές Ενότητες συνδυάζουν περισσότερους του ενός τύπου ΟΧΕ.

Η πιο διευρυμένη χωρικά ζώνη είναι του τύπου Ι «χωρική ενότητα τοπίου ιδιαίτερης σημασίας 2 : Κόλπος Μεραμπέλου και ευρύτερη περιβάλλουσα περιοχή», που τα χαρακτηριστικά της και το πλαίσιο κατευθύνσεων από το ΠΠΧΣΑΑ, παρουσιάζονται στο σχήμα 2.

Επισημαίνεται επίσης το σημαντικό μήκος του μονοπατιού Ε4 (χάρτης 2.2), εντός αλλά και εκτός της ζώνης τοπίου ιδιαίτερης σημασίας, με πρόβλεψη από το ΠΠΧΣΑΑ «Ολοκληρωμένη προγραμματική παρέμβαση στο συνολικό χωρικό πλέγμα, με ενοποιητικό στοιχείο το ευρωπαϊκό περιπατητικό μονοπάτι Ε4 (πόλο έλξης διεθνούς εμβέλειας) και σε αναφορά με τους υπαρκτούς σήμερα εν δυνάμει οικιστικούς πόλους πολυδραστηριοτήτων και ένταξη του μονοπατιού Ε4 στις «περιπατητικές» διαδρομές, προκειμένου να επωφεληθούν του δικού του brand name, «επισκέψιμοι οικισμοί»».

Υπάρχουν 4 θύλακες περιοχών τύπου ΙΙΙ, «Ζώνες οργάνωσης πολυδραστηριοτήτων / ήπιας και οργανωμένης τουριστικής ανάπτυξης και ανάδειξης πολιτιστικών και φυσικών πόρων στους ορεινούς και ημιορεινούς όγκους» και ειδικότερα :

- περί το Ορεινό, Καβούσι,
- περί τον Κριτσά,
- περί τις Μάλες, στις ΝΑ παρυφές της Δίκτης,
- Οροπέδιο Λασιθίου

Οι περιοχές τύπου ΙΙΙ, είναι 2 και χαρακτηρίζονται ως «παράκτιες περιοχές υψηλής επισκεψιμότητας, με σημαντικής κλίμακας ανατροπή του τοπίου» και αφορούν :

- «Παράκτιες ζώνες αστικών δραστηριοτήτων/οικιστικής και τουριστικής ανάπτυξης και ποιοτικής/περιβαλλοντικής αναβάθμισης» από Παχιά Άμμο έως Σέλλες περί τον Άγιο Νικόλα
- «Παράκτιες ζώνες ελέγχου οικιστικής / τουριστικής ανάπτυξης και ποιοτικής/περιβαλλοντικής αναβάθμισης» από Ασπρόλιθο Γούδουρα έως και Βάτο Μύρτου περί την Ιεράπετρα, που χαρακτηρίζεται επιπλέον και ως ενότητα ιδιαιτέρως υποβαθμισμένων τοπίων

Εντός των ζωνών τύπου ΙΙΙ, εντάσσονται και 2 αστικά κέντρα για τα οποία υπάρχει ειδική πρόβλεψη από το ΠΠΧΣΑΑ και ειδικότερα :

- ο Άγιος Νικόλαος χαρακτηρίζεται ως «Πρωτεύων πόλος περιφερειακής εμβέλειας, κέντρο προώθησης του ποιοτικού τουρισμού στην Κρήτη με άξονα αναφοράς και συνεργασίας τις Περιφέρειες του Νότιου και του Βόρειου Αιγαίου».
- η Ιεράπετρα χαρακτηρίζεται ως «Πρωτεύων πόλος περιφερειακής εμβέλειας, κέντρο δημιουργίας γεωργοπεριβαλλοντικής συνείδησης, με άξονα αναφοράς την Κρήτη και εκπαιδευτικό κέντρο ανανεώσιμων πηγών ενέργειας»

Πίνακας 2.1

Τύπος περιοχής	Δημοτικές Ενότητες	Πληθυσμός 2011 % της Περιφέρειας	Ζώνες τουρισμού							Περιβαλλοντικά πολιτιστικά χαρακτηριστικά							Γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά		
			ΕΠΧΣΑ			ΠΠΧΣΑΑ				Χωρική ενότητα τοπίων ιδιαίτερης σημασίας	Ε4	Κωδικός NATURA 2000	% Έκταση NATURA 2000 στη Δ.Ε.	Πλήθος υγροβιοτόπων	Χωρικές ενότητες για αναβάθμιση τοπίου	Παράκτιες υψηλής επισκεψιμότητας με σημαντικές πιέσεις			
			Ανεπτυγμένες	Αναπτυσσόμενες	Με περιθώρια ανάπτυξης	Παράκτιες ζώνες αστικών δραστηριοτήτων	Παράκτιες ζώνες ελέγχου οικιστικής τουριστικής ανάπτυξης	Παράκτιες ζώνες ήπιας οικιστικής τουριστικής ανάπτυξης	Περιοχές οργάνωσης πολυδραστη-ριοτήτων ήπιας τουριστικής ανάπτυξης										
I, II, III	Αγίου Νικολάου	3,32%	✓	✓	✓	✓			✓	2	✓	GR4320002 GR4320010	28,43%	3		✓			
I, III	Βραχασίου	0,31%		✓		✓				2		GR4320013 GR4320002	3,80%					Ο	
I, II, III	Ιεράπετρας	3,81%	✓	✓	✓		✓		✓	2	✓	GR4320005 GR4320014 GR4320010 GR1320002 GR4310006	29,52%	5	✓	✓		Ο	
I	Νεάπολης	0,72%	✓	✓	✓	✓				2		GR4320013 GR4320002	23,00%	2				Ο	
II, III	Μακρύ Γιαλού	0,62%		✓			✓		✓		✓	GR4320004 GR4320005	31,14%	2	✓			Ο	
I, III	Οροπεδίου Λασιθίου	0,38%			✓				✓	2	✓	GR432000 GR4320010	95,99%					Ο	✓

Σχήμα 2 Παρουσίαση τοπίου ιδιαίτερης σημασίας Κόλπος Μεραμπέλου και ευρύτερη περιβάλλουσα περιοχή

<div data-bbox="234 212 940 739"></div> <div data-bbox="436 741 744 768"><p>Αισθητικό και φυσικό κάλλος</p></div> <div data-bbox="151 772 1029 919"><p>. Στην ενότητα αυτή συναντάμε Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους, περιοχές ενταγμένες στο δίκτυο Natura 2000 και πολυπληθείς θέσεις κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων. Ο χαρακτήρας των ιστορικών και αρχαιολογικών καταλοίπων είναι κυρίως Μινωικά και Κλασικά. Στην ενότητα υπάρχουν και χαρακτηρισμένοι παραδοσιακοί οικισμοί.</p></div> <div data-bbox="463 924 718 951"><p>Πολιτισμικό περιβάλλον</p></div> <div data-bbox="151 955 1029 1134"><p>Πολυπληθείς κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι της ενότητας συναντώνται στα ορεινά, κατά μήκος της ακτής και σε νησιωτικά σύνολα, από Σπήλαιο Ψυχρού, Δρήρος, Μίλατος, Σπιναλόγκα, Ελούντα, Λατώ, Άγιος Νικόλας, Βρόκαστρο, κ.ά. έως Γουρνιά, χώρο Ισθμού Ιεράπετρας και Νήσο Χρυσή. Χαρακτηρισμένοι παραδοσιακοί οικισμοί είναι: Επάνω Σίσι, Πλάκα, Επάνω Ελούντα, Κριτσάς, Βραχάσι, Καστέλι, Λίμνες, Μίλατος, Φουρνή.</p></div> <div data-bbox="489 1138 691 1165"><p>Αναγνωρισιμότητα</p></div> <div data-bbox="151 1169 1029 1438"><p>Πολλές περιοχές ταυτίζονται με μυθολογικά δεδομένα και τοπικούς θρύλους. Οι περιοχές που παρουσιάζουν αξιόλογες συγκεντρώσεις τουριστικών δραστηριοτήτων λόγω διεθνούς αναγνωρισιμότητας είναι η Ελούντα, η Ιεράπετρα, η ευρύτερη περιοχή του οικισμού Κριτσά σε συλλειτουργία με τον Άγιο Νικόλαο. Η περιοχή του φαραγγιού της Κριτσάς, και του οροπεδίου Καθαρού διατίθενται για πεζοπορικές και ορειβατικές δραστηριότητες. Στο Αβδού λειτουργεί πίστα ανεμοπτερισμού. Οι περιοχή της Ελούντας είναι μια από τις πλέον αναπτυγμένες τουριστικές περιοχές όχι μόνο της περιφέρειας, αλλά και της χώρας.</p></div> <div data-bbox="344 1442 836 1470"><p>Αναλλοίωτος χαρακτήρας – αξιόλογη ποιότητα</p></div> <div data-bbox="151 1474 1029 1621"><p>Στο σύνολο της ενότητας η ποιότητα του τοπίου κυμαίνεται από φυσική/ άριστη (Φαράγγι Σεληνάρι, Δρήρος, Κριτσάς, Σπιναλόγκα, Νήσος Χρυσή), έως καλή (Μίλατος, Λατώ, Οροπέδιο, Κράσι, Καθαρό) και υποβαθμισμένη περισσότερο στην Ελούντα και λιγότερο στον Άγιο Νικόλαο, λόγω τουριστικής υπερανάπτυξης με μεγάλα ξενοδοχεία.</p></div> <div data-bbox="341 1625 839 1652"><p>Ήδη αναγνωρισμένα προστατευόμενα στοιχεία</p></div> <div data-bbox="151 1656 1029 1774"><p>Στο εσωτερικό της ενότητας υπάρχουν τέσσερις ζώνες του δικτύου Natura 2000 οι: GR4320002 Οροπέδιο Λασιθίου, Καθαρό, Σελένα, Κράσι, Σελέκανος, χαλασμένη Κορυφή, GR4320010 Λάζαρος Κορυφή-Μαδάρα Δίκτυς, 4320013 Φαράγγι Σεληνάρι-Βραχάσι και 4320003 Νήσος Χρυσή.</p></div>	<div data-bbox="1059 212 1917 422"><p>Στο εσωτερικό της ενότητας περιλαμβάνονται και τα Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους: Οροπέδιο, Κέρα Πεδιάδος, Κράσι Πεδιάδος, Μάλια, Σταλίσ Μόχου, Χερσόνησος, Μίλατος, Σίσι Νεαπόλεως, Αλυκές Ελούντας, Δρήρος, Μαυρικανός Ελούντας, Ελούντα, Λατώ, Κριτσά, Σπιναλόγκα, Βρυονήσι Καλοχωρίου, Βρόκαστρο, Ίστρον ή Καλό Χωριό, Ν. Αγ. Πάντες, Ν. Μικρονήσι, Αλμυρός Αγίου Νικολάου. Χαρακτηρισμένοι παραδοσιακοί οικισμοί είναι: Επάνω Σίσι, Πλάκα, Επάνω Ελούντα, Κριτσάς, Βραχάσι, Καστέλι, Λίμνες, Μίλατος, Φουρνή.</p></div> <div data-bbox="1344 426 1632 453"><p>Μοναδικότητα- σπανιότητα</p></div> <div data-bbox="1059 457 1917 667"><p>Στην ενότητα διακρίνονται περιοχές με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά οι οποίες συγκροτούν πέντε αναπτυξιακές υποενότητες: Υποενότητα Βορείου Μεράμπελου (Ελούντα, Νεάπολη, Μίλατος) / Υποενότητα Αγίου Νικολάου – Κριτσάς – Καθαρού / Υποενότητα Οροπεδίου Λασιθίου (Οροπέδιο Λασιθίου, Κερά, Κράσι) / Υποενότητα Ιεράπετρας – Καλού Χωριού / Υποενότητα Νήσου Χρυσής. Στις περιοχές αυτές (εντός η εκτός των προστατευόμενων περιοχών Natura 2000) αναπτύσσονται σημαντικά τοπία χαρακτηριστικότερα των οποίων είναι:</p></div> <div data-bbox="1059 672 1917 972"><p>Στην υποενότητα Βορείου Μεράμπελου: Η Μίλατος (μέχρι ακρωτήρι Αγίου Ιωάννη). Τόπος με πολλούς βραχώδεις λόφους και θαλάσσιους γκρεμούς. Υπάρχουν επίσης σημαντικές σπηλιές. Η χλωρίδα των κρημνών περιέχει πολλά είδη και περιλαμβάνει και κάποια ενδημικά. Η πανίδα ιδιαίτερα των ασπόνδυλων, τόσο των κρημνών , όσο και των σπηλαίων, είναι πλούσια σε ενδημικά και στενοενδημικά είδη. Στις σπηλιές υπάρχουν επίσης χειρόπτερα. Δύο είδη αμφιβίων, 7 είδη ερπετών και 2 είδη θηλαστικών προστατεύονται από την Ελληνική Νομοθεσία (Π.Δ. 67/81). Ο παραδοσιακός οικισμός Μίλατος είναι κτισμένος σε λόφο πάνω από πεδινό ελαιώνα που καταλγνει σε αμμώδη παραλία. Η αρχαία Λατώ. Το τοπίο γύρω από την αρχαία Λατώ διατηρεί τη φυσικότητά του και δεν υπάρχουν κτίσματα ή οικισμοί. Η Λατώ δεσπόζει πάνω από την πεδιάδα και τον κόλπο του Αγ. Νικολάου. Επίσης η αρχαία πόλη του Δρήρου είναι ένας από τους λίγους αρχαιολογικούς χώρους που διατηρεί την κλασική αισθητική των ελεύθερων αρχαιολογικών χώρων.</p></div> <div data-bbox="1059 976 1917 1213"><p>Το Φαράγγι Σεληνάρι – Βραχάσι είναι μια σημαντική ορεινή περιοχή για τα πτηνά Gypaetus barbatus και Gyps fulvus με γειτνίαση στους κηρυγμένους παραδοσιακούς οικισμούς Επάνω Σίσι, Βραχάσι και Μίλατο. Η Ελούντα είναι κτισμένη αμφιθεατρικά πάνω από τον ομώνυμο κόλπο που προς τα Α προφυλάσσεται από το νησί της Σπιναλόγκας, με τη ξηρά με στενό ισθμό. Στον ισθμό ήταν κτισμένη η αρχαία Όλους. Στο Β άκρο, η είσοδος του κόλπου ελέγχεται από το ενετικό φρούριο της Σπιναλόγκας στη νησίδα Καλυδώνα, όπου αργότερα λειτούργησε λεπροκομείο. Νήσος και Χερσόνησος Σπιναλόγκα. Το νησί Σπιναλόγκα περιλαμβάνεται στα τοπία Διεθνούς σημασίας με κυρίαρχο το ενετικό φρούριο που χρησίμευσε ως λεπροκομείο. Η χερσόνησος της Σπιναλόγκας εκτείνεται απέναντι από το τουριστικό θέρετρο της Ελούντας παράλληλα με την ακτή με την οποία συνδέεται με στενό ισθμό στο σημείο που υπήρχε η αρχαία Ολούς. Μία σειρά λόφων καλυμμένων με φρύγανα και μακία κυριαρχούν στο ανάγλυφο. Ανάμεσά τους υπάρχουν μικρές κοιλάδες με υπολείμματα παλαιών χωραφιών που χωρίζονται με ξερολιθιές. Η ακτή είναι βραχώδης και σχηματίζει μικρούς όρμους και ακρωτήρια. Η υποενότητα Αγίου Νικολάου – Κριτσάς – Καθαρού, καταλαμβάνει ένα μεγάλο τμήμα της ανατολικής πλευράς του όρους Δίκτης. Συγκροτείται ουσιαστικά από το ημιορεινό τοπίο του Μεραμπέλλου που αναπτύσσεται ανάμεσα στον Άγιο Νικόλαο και την Κριτσά και από το οροπέδιο Καθαρού που αποτελεί ένα από τους πλέον ενδιαφέροντες φυσικούς σχηματισμούς της Κρήτης. Στην περιοχή Καθαρού υπάρχουν σημαντικοί θύλακες πρινοδάσους, στην περιοχή Κρούστας πευκοδάση και φρύγανα στις λουιές ημιορεινές – ορεινές περιοχές.</p></div>	<div data-bbox="1947 212 2804 394"><p>Ειδικότερα οι μικροί διάσπαρτοι ποιμενικοί οικισμοί του οροπεδίου Καθαρού αποτελούν ιδιαίτερης σημασίας και αξίας ανθρωπογενές περιβάλλον. Στην υποενότητα Οροπεδίου Λασιθίου: Το Οροπέδιο Λασιθίου είναι μια επίπεδη έκταση όπου δεσπόζει η καλλιέργεια της πατάτας, του σταριού κα. Τα χωριά είναι κτισμένα στην περίμετρο στο άγονο ασβεστολιθικό έδαφος. Οι χαρακτηριστικοί ανεμόμυλοι είναι εγκαταλελειμμένοι.</p></div> <div data-bbox="1947 399 2804 485"><p>Το Δικταίον Άντρον βρίσκεται στο ΝΔ άκρο του οροπεδίου του Λασιθίου σε υψόμετρο 1205 μ. (185 μ. πάνω από το οροπέδιο). Η περίφραξη του αρχαιολογικού χώρου έδωσε τη δυνατότητα στο δρυοδάσος να αναπτυχθεί ελεύθερα.</p></div> <div data-bbox="1947 489 2804 699"><p>Το Κράσι είναι ένα μικρό χωριό κτισμένο σε ένα ύψωμα της Δ κλιτύος του υψώματος Καρφί του όρους Σελένα. Πάνω από το Κράσι εκτείνεται ζώνη πρινοδάσους ως πάνω από το χωριό Κερά. Το πρινοδάσος διαδέχεται ζώνη μακκίας και σε μεγαλύτερο υψόμετρο φρύγανα που αραιώνουν προς τις κορυφές του βουνού. Προς Β δάσος από ατζίλακες (Q. macrolepis). Το χωριό περιβάλλεται από ελαιώνα με μεμονωμένα κυπαρίσσια, πλατάνια και ατζίλακες. Κάτω από το Κράσι υπάρχει μικρό οροπέδιο με καλλιέργειες σιτηρών.</p></div> <div data-bbox="1947 703 2804 850"><p>Στην υποενότητα Ιεράπετρας Καλοχωρίου: Ένα από τα πλέον χαρακτηριστικά αγροτικά τοπία της Κρήτης, αναπτύσσεται στην μεγάλη κοιλάδα καλύπτει την περιοχή του «ισθμού» από την Παχιά Άμμο έως και την Ιεράπετρα, το στενότερο σημείο του νησιού. Ανατολικά της κοιλάδας κυριαρχεί ο ορεινός όγκος της Θρυπτής και στα δυτικά το χαμηλό ημιορεινό τοπίο.</p></div> <div data-bbox="1947 854 2804 1184"><p>Η περιοχή Βρυονήσι Καλοχωρίου εκτείνεται ανατολικά του Ίστρου και φθάνει ως την αρχαία πόλη Γουρνιά και περιλαμβάνει τη βραχώδη ακτή και τη λοφώδη παράκτια ζώνη κάτω από την Εθνική οδό Αγ. Νικολάου-Σητείας. Η βλάστηση είναι αλλού φρύγανα και αλλού αραιή και χαμηλή μακία από σχίνους, κέδρα και χαρουπιές. Στην υποενότητα Νήσος Χρυσή: Η Νήσος Χρυσή ή Γαϊδουρονήσι είναι κηρυγμένος αρχαιολογικός χώρος, Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους και περιοχή Natura. Το ανατολικό και το δυτικό τμήμα της νήσου αποτελούνται από πετρώδη διαβρωμένα εδάφη που καλύπτονται από θαμνώδεις σχίνους. Η παραλία αποτελείται από ψαμμίτες και κοφτερά λατυποπαγή πετρώματα που περικλείουν απολιθωμένα όστρακα. Η κεντρική ζώνη του νησιού καλύπτεται από αμμοθίνες κατάφυτες με κέδρα που καταλήγουν σε αμμώδεις παραλίες στο βορρά και το νότο του νησιού.</p></div> <div data-bbox="2184 1188 2576 1215"><p>Η αξία του τοπίου ως φυσικού πόρου</p></div> <div data-bbox="1947 1220 2804 1306"><p>Στο σύνολό της ενότητας συναντάμε ενδιαφέροντα φυσικά, οικολογικά, γεωμορφολογικά στοιχεία, ενώ τόσο οι παραδοσιακοί οικισμοί όσο και οι περιοχές των τοπίων διαθέτουν πανοραμικές θέες, ιδιαίτερης αισθητικής αξίας.</p></div> <div data-bbox="2050 1310 2709 1337"><p>Στόχοι ποιότητας. Αναγκαία μέτρα προστασίας και διαχείρισης</p></div> <div data-bbox="1947 1341 2804 1854"><p>Γενικά για το σύνολο των παραλιακών οικισμών οι αλλοιώσεις τοπικού μεν χαρακτήρα , πλην σημαντικές απαιτούν άμεσα μέτρα για την ανάταξη τους. Για τις ορεινές περιοχές οι κύριες απειλές είναι η υπερβόσκηση και το παράνομο κυνήγι. Επομένως σημαντικοί στόχοι ποιότητας για την ενότητα αποτελούν αφενός η αντιμετώπιση των οξυμένων προβλημάτων που δημιουργεί το ανθρωπογενές τοπίο, με σοβαρές συνέπειες και στο φυσικό τοπίο, αφετέρου η αναγνώριση και ανάδειξη του τοπίου των παραδοσιακών και όλων των οικισμών της ενότητας, ως ιστορικού. Στην κατεύθυνση αυτή πέρα από τις δεσμεύσεις που υπάρχουν σχετικά με την προστασία και ανάδειξη της αρχιτεκτονικής των κτιρίων, θα πρέπει να υπάρξουν αντίστοιχες δεσμεύσεις για την προστασία του οικιστικού ιστού και δεσμεύσεις για τις επεμβάσεις στο άμεσο και ευρύτερο περιβάλλον των οικισμών και των τοπίων. Ειδικότερα για τις περιοχές της ενότητας με φυσική/ άριστη κατάσταση τοπίου, βασικός στόχος είναι η διατήρηση της αισθητικής αξίας του τοπίου (γεωμορφολογικοί σχηματισμοί, χρώματα πετρωμάτων) και της σημαντικής βιοποικιλότητας του. Το αυξανόμενο τουριστικό ενδιαφέρον, έχει οδηγήσει σε αυθαίρετη σταδιακή κατάληψη του χώρου και θα πρέπει άμεσα να ορισθούν οι επιτρεπόμενες μορφές τουριστικής εκμετάλλευσης.</p></div>
--	--	--

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΟΧΕ στην ΠΕ Ρεθύμνου

Σε εφαρμογή των προαναφερόμενων γενικών αρχών, γίνεται η προσέγγιση του προσδιορισμού των 4 τύπων περιοχών του ΠΕΠ Κρήτης 2014 – 2020 στην ΠΕ Ρεθύμνου.

Στον χάρτη 3.1, αποτυπώνονται οι προβλέψεις του ΠΠΧΣΑΑ, συνδυαστικά με τις περιοχές του δικτύου NATURA 2000, τους μικρούς νησιωτικούς και παράκτιους υγρότοπους και τα όρια Γεωπάρκων UNESCO.

Από τους 5 Δήμους της ΠΕ οι 4 στο σύνολό τους, εντάσσονται εντός των ορίων του Γεωπάρκου UNESCO του Ψηλορείτη ενώ 1 από τις 4 Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Ρεθύμνου εντάσσεται κατά τμήμα της και ειδικότερα :

Δήμος	Δημοτική Ενότητα (ΔΕ)	Έκταση ΔΕ (km2)	Έκταση περιοχής UNESCO εντός ΔΕ (km2)	% έκτασης περιοχής UNESCO επί της έκτασης της ΔΕ
Ανωγείων	Δ.Ε. Ανωγείων	131,13	131,13	100,00
Ρεθύμνου	Δ.Ε. Ρεθύμνου			
	Δ.Ε. Αρκαδίου	123,95	75,61	61,00
	Δ.Ε. Λαππαίων			
	Δ.Ε. Νικηφόρου Φωκά			
Μυλοποτάμου	Δ.Ε. Γεροπόταμου	201,08	193,97	96,47
	Δ.Ε. Ζωνιανών	26,65	26,65	100,00
	Δ.Ε. Κουλουκώνα	138,17	138,17	100,00
Αμαρίου	Δ.Ε. Κουρητών	123,15	121,77	98,88
	Δ.Ε. Συβρίτου	152,80	151,54	99,18
Αγίου Βασιλείου	Δ.Ε. Λάμπης			
	Δ.Ε. Φοίνικα			

Οι 2 Δήμοι, Ρεθύμνου και Αγίου Βασιλείου, καλύπτονται σε σημαντικό τμήμα τους από την ζώνη Τοπίου 5 που αντιστοιχίζεται στον τύπο περιοχής I.

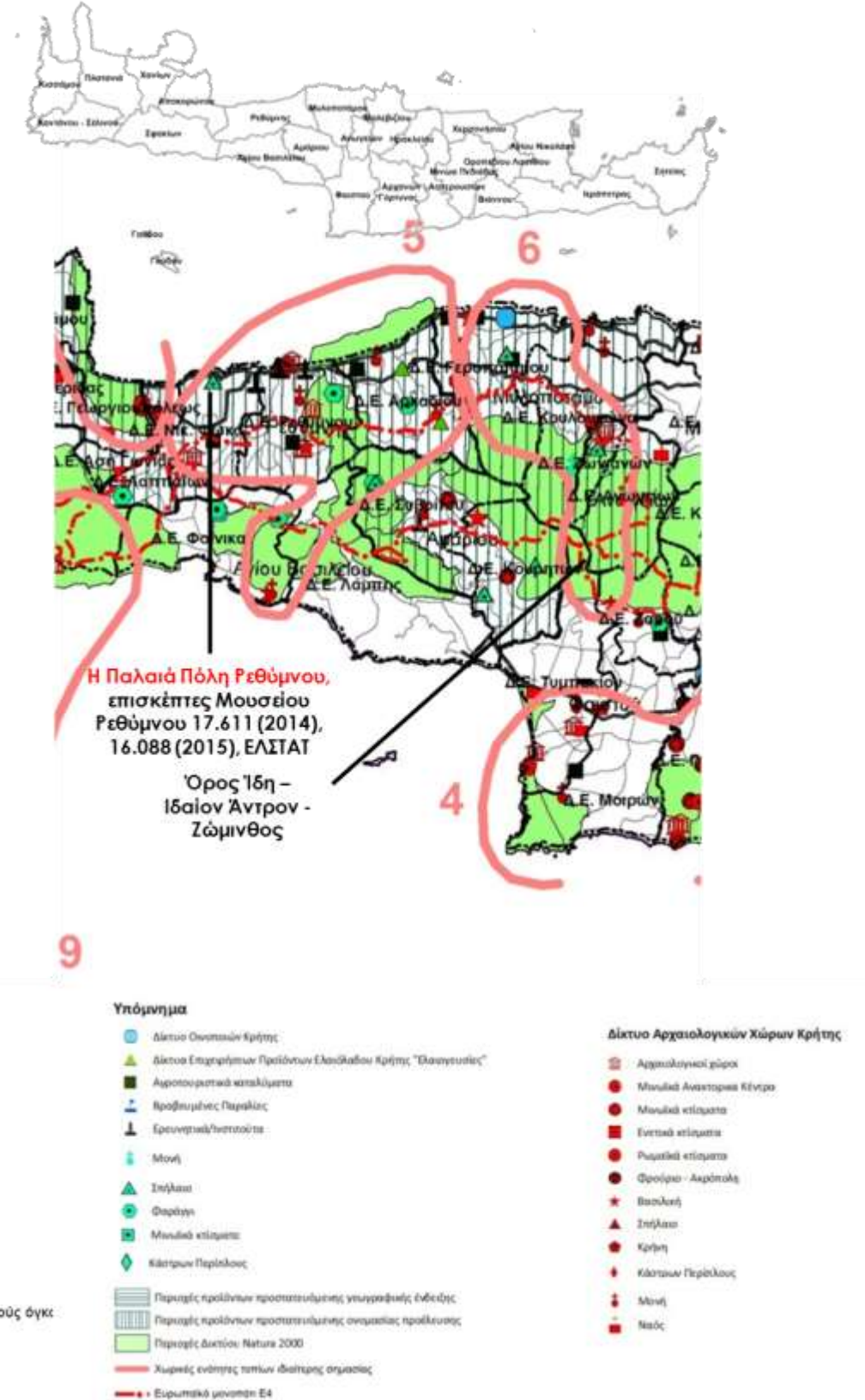
Επίσης και οι 2 Δήμοι, περιλαμβάνουν εντός των ορίων τους «περιοχές οργάνωσης πολυδραστηριοτήτων ήπιας τουριστικής ανάπτυξης και ανάδειξης πολιτιστικών και φυσικών πόρων στους ορεινούς όγκους», που αντιστοιχίζονται στον τύπο περιοχής III.

Τέλος και οι 2 Δήμοι, περιλαμβάνουν εντός των ορίων τους παράκτιες περιοχές υψηλής επισκεψιμότητας με σημαντικής κλίμακας ανατροπή του τοπίου», που αντιστοιχίζονται στον τύπο περιοχής II

Χάρτης 3.1

Χάρτης 3.2

Στον πίνακα 3.1, κωδικοποιούνται ανά Δημοτική Ενότητα, τα επιμέρους χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος, οι προβλέψεις του ΠΠΧΣΑΑ και τα χαρακτηριστικά του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Όπως αποτυπώνεται στον πίνακα, στο σύνολό τους οι 6 Δημοτικές Ενότητες των 2 Δήμων, περιλαμβάνουν εντός των ορίων τους περιοχές που εμπίπτουν σε περισσότερους του ενός τύπου ΟΧΕ, οι 5 σε 3 τύπους ΟΧΕ και η 1 σε 2 τύπους ΟΧΕ.

Η πιο διευρυμένη χωρικά ζώνη είναι του τύπου Ι «χωρική ενότητα τοπίου ιδιαίτερης σημασίας 5 : Ρέθυμνο και περιβάλλουσα περιοχή», που τα χαρακτηριστικά της και το πλαίσιο κατευθύνσεων από το ΠΠΧΣΑΑ, παρουσιάζονται στο σχήμα 3.

Επισημαίνεται επίσης η σημαντική παρουσία του μονοπατιού Ε4 (χάρτης 3.2), εντός αλλά και εκτός της ζώνης τοπίου ιδιαίτερης σημασίας, με 4 διαδρομές που διασταυρώνονται στα όρια της Δημοτικής Ενότητας Λαπαίων. Η πρόβλεψη από το ΠΠΧΣΑΑ για τις περιοχές που διασχίζει το Ε4 είναι «Ολοκληρωμένη προγραμματική παρέμβαση στο συνολικό χωρικό πλέγμα, με ενοποιητικό στοιχείο το ευρωπαϊκό περιπατητικό μονοπάτι Ε4 (πόλο έλξης διεθνούς εμβέλειας) και σε αναφορά με τους υπαρκτούς σήμερα εν δυνάμει οικιστικούς πόλους πολυδραστηριοτήτων και ένταξη του μονοπατιού Ε4 στις «περιπατητικές» διαδρομές, προκειμένου να επωφεληθούν του δικού του brand name, «επισκέψιμοι οικισμοί».

Υπάρχουν 3 θύλακες περιοχών τύπου ΙΙΙ, «Ζώνες οργάνωσης πολυδραστηριοτήτων / ήπιας και οργανωμένης τουριστικής ανάπτυξης και ανάδειξης πολιτιστικών και φυσικών πόρων στους ορεινούς και ημιορεινούς όγκους» και ειδικότερα :

- έναν θύλακα στους ημιορεινούς όγκους, από Επισκοπή έως Σέλλι με ενσωματωμένο πλήθος κηρυγμένων παραδοσιακών οικισμών, που διασχίζονται από την βορειότερη διαδρομή του Ε4
- μέρος θύλακα που ξεκινάει από το Σπήλι και φτάνει έως Φουρφουρά στο κέντρο και στις νοτιοδυτικές πλαγιές του Ψηλορείτη
- μέρος θύλακα που ξεκινάει από την Μονή Αρκαδίου και φτάνει μέχρι τα Ανώγεια στις βορειοδυτικές παρυφές του Ψηλορείτη

Οι περιοχές τύπου ΙΙΙ, είναι 2 και χαρακτηρίζονται ως «παράκτιες περιοχές υψηλής επισκεψιμότητας, με σημαντικής κλίμακας ανατροπή του τοπίου» και αφορούν :

- «Παράκτιες ζώνες αστικών δραστηριοτήτων/οικιστικής και τουριστικής ανάπτυξης και ποιοτικής/περιβαλλοντικής αναβάθμισης» που καλύπτουν το σύνολο του βόρειου παράκτιου μετώπου του Δήμου Ρεθύμνου
- «Παράκτιες ζώνες ελέγχου οικιστικής / τουριστικής ανάπτυξης και ποιοτικής/περιβαλλοντικής αναβάθμισης» που καλύπτουν το σύνολο του νότιου παράκτιου μετώπου του Δήμου Αγίου Βασιλείου

Ιδιαίτερο κοινό γνώρισμα των ζωνών τύπου ΙΙΙ, είναι η ύπαρξη παράκτιων υγρότοπων, 6 στη νότια και 4 στην βόρεια, όπου εντάσσεται και η πόλη του Ρεθύμνου, με ειδική πρόβλεψη από το ΠΠΧΣΑΑ «Δευτερεύων εθνικός πόλος ευρωπαϊκής και διαπεριφερειακής ακτινοβολίας, με άξονα την ιστορία και τον πολιτισμό και Κέντρο ανάδειξης των ολοκληρωμένων και πολλαπλών παρελθόντων, με άξονα την έρευνα (ιστορία και φυσικό – πολιτιστικό περιβάλλον)».

Πίνακας 3.1

Τύπος ΟΕΕ	Δημοτικές Ενότητες	Πληθυσμός 2011 % της Περιφέρειας	Ζώνες τουρισμού							Περιβαλλοντικά πολιτιστικά χαρακτηριστικά							Ζώνες επιρροής μεγάλων έργων	Γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά	
			ΕΠΧΣΑ			ΠΠΧΣΑΑ				Χωρική ενότητα τοπίων ιδιαίτερης σημασίας	Ε4	Κωδικός NATURA 2000	% Έκταση NATURA 2000 στη Δ.Ε.	Πλήθος υγροβιοτόπων	Χωρικές ενότητες για αναβάθμιση τοπίου	Παράκτιες υψηλής επισκεψιμότητας με σημαντικές πιέσεις		Ορεινές - Μειονεκτικές 85/148/ΕΟΚ	Άνω του 50% Πληθυσμού Δήμου 2011 σε υψόμετρα άνω των 400 μ
			Ανεπτυγμένες	Αναπτυσσόμενες	Με περιθώρια ανάπτυξης	Παράκτιες ζώνες αστικών δραστηριοτήτων	Παράκτιες ζώνες ελέγχου οικιστικής τουριστικής ανάπτυξης	Παράκτιες ζώνες ήπιας οικιστικής τουριστικής ανάπτυξης	Περιοχές οργάνωσης πολυδραστη-ριοτήτων ήπιας τουριστικής ανάπτυξης										
I, II, III,	Νικηφόρου Φωκά	1,43%	✓		✓	✓			✓	5	✓					✓		O/M	
I, II, III	Αρκαδίου	1,11%	✓		✓	✓			✓	5	✓	GR4330008 GR4330004 GR4330005	11,33%	1	✓	✓		O/M	
I, II, III	Ρεθύμνου	6,01%	✓		✓	✓			✓	5	✓	GR4330008 GR4330004	28,52%	1		✓	✓		
I, II	Φοίνικα	0,52%		✓	✓				✓	5	✓	GR4330007 GR4330003 GR4340019 GR4340012	56,13%	4		✓		O/M	
I, II, III	Λάμπης	0,67%		✓	✓			✓	✓	5	✓	GR4330006 GR4330002 GR4330007 GR4330003	32,23%	2		✓		O	✓
I, II, III	Λαππαίων	0,36%	✓		✓	✓			✓	5	✓	GR4340019 GR4340012	1,81%	2		✓		O	

Σχήμα. 3 Παρουσίαση τοπίου ιδιαίτερης σημασίας Ρέθυμνο και περιβάλλουσα περιοχή

<div data-bbox="210 258 952 720"></div> <div data-bbox="433 730 742 756"><p>Αισθητικό και φυσικό κάλλος</p></div> <div data-bbox="154 762 1020 909"><p>Στην ενότητα αυτή συναντάμε τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, περιοχές ενταγμένες στο δίκτυο Natura 2000 και πολυπληθείς θέσεις κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων. Κύριος χαρακτήρας των ιστορικών και αρχαιολογικών καταλοίπων είναι Ενετικά και Ελληνικά. Σημαντικός είναι ο αριθμός των κηρυγμένων παραδοσιακών οικισμών.</p></div> <div data-bbox="460 915 712 940"><p>Πολιτισμικό περιβάλλον</p></div> <div data-bbox="154 947 1020 1062"><p>Εντός της ενότητας για την καλύτερη προσέγγιση και ανάδειξη εκτός των κοινών χαρακτηριστικών και αυτών των κυρίαρχων, διακρίνουμε δύο υποενότητες αυτή των βορείων οικισμών και αυτή των νοτίων οικισμών-Κουρταλιώτικο Φαράγγι-Μονή Πρέβελη.</p></div> <div data-bbox="154 1068 1020 1123"><p>Η υποενότητα βορείων οικισμών αναπτύσσεται σε κλίσεις που καταλήγουν στην θάλασσα και είναι προσανατολισμένες στον Βορρά.</p></div> <div data-bbox="154 1129 1020 1245"><p>Στην υποενότητα συναντάμε πλήθος παραδοσιακών οικισμών με σημαντικά τμήματά τους να βρίσκονται στη φάση της εγκατάλειψης αλλά όμως συνεχίζουν να είναι ζωντανοί οικισμοί. Έχουν διατηρήσει αξιόλογα οικιστικά χαρακτηριστικά με σημαντικότερους όλων τον Μαρουλά και το Χρωμοναστήρι.</p></div> <div data-bbox="154 1251 1020 1430"><p>Σημαντικοί αρχαιολογικοί χώροι στην υποενότητα, είναι η αρχαία Ελεύθερνα, το Φαράγγι Πατσού, η Ενετική πόλη Ρεθύμνου, η Μονή Αρκαδίου αλλά και πλήθος άλλων ιστορικών μονών (Αγ. Ειρήνης) και εκκλησίες Βυζαντινής περιόδου. Υπάρχουν επίσης σημαντικά ιστορικά μνημεία και κτήρια όπως η Φορτέτσα του Ρεθύμνου, σημαντικά κτήρια στην παλιά πόλη, οι πύργοι του Μαρουλά και πλήθος κτηρίων εντός των παραδοσιακών (ενετικών) οικισμών.</p></div> <div data-bbox="154 1436 1020 1644"><p>Η υποενότητα νοτίων οικισμών αναπτύσσεται στην περιοχή γύρω από το Κουρταλιώτικο Φαράγγι με κλίσεις που καταλήγουν στην θάλασσα, στα νότια του και είναι προσανατολισμένες στον νότο αλλά και με ημιορεινές περιοχές στα βόρεια της εισόδου του φαράγγιού, που δεν έχουν θέα στην θάλασσα. Περιοχή με σημαντικό Φυσικό πλούτο. Περιοχή Natura 2000 το μεγαλύτερο μέρος της υποενότητας, ΤΙΦΚ το Κουρταλιώτικο φαράγγι και το ποτάμι μέχρι την Θάλασσα, το Φοινικόδασος στην Πρέβελη και ο βιότοπος (Corine) η νότια παραθαλάσσια περιοχή.</p></div>	<div data-bbox="1383 264 1584 289"><p>Αναγνωρισιμότητα</p></div> <div data-bbox="1050 296 1917 443"><p>Κύριο χαρακτηριστικό για το σύνολο της ενότητας είναι το πλούσιο πολιτισμικό της περιβάλλον, με αρχαιολογικούς χώρους και ιστορικά μνημεία διεθνούς και εθνικής σημασίας, όπως η Φορτέτσα του Ρεθύμνου και η παλιά πόλη Ρεθύμνου, η Μονή Αρκαδίου και η Μονή Πρέβελης, η αρχαία Ελεύθερνα, ενώ οι πλειοψηφία των οικισμών αναφέρεται στον τουρισμό.</p></div> <div data-bbox="1237 449 1730 474"><p>Αναλλοίωτος χαρακτήρας – αξιόλογη ποιότητα</p></div> <div data-bbox="1050 480 1917 627"><p>Στην υποενότητα βορείων οικισμών, η τουριστική ανάπτυξη έχει δημιουργήσει σημαντικές αλλοιώσεις στο οικιστικό τοπίο αλλά και στον κοινωνικό ιστό. Στο εναπομείναν φυσικό τοπίο δεν παρατηρούνται ιδιαίτερες αλλοιώσεις. Οι πολιτιστικοί πόροι σε καθεστώς προστασίας, είναι στην πλειοψηφία τους σε καλή κατάσταση όχι όμως και οι υπόλοιποι.</p></div> <div data-bbox="1050 634 1917 812"><p>Στην υποενότητα νοτίων οικισμών, η κατάσταση του τόπου κρίνεται ικανοποιητική σε γενικές γραμμές. Σε ορισμένες περιοχές είναι φυσική/αρίστη. Ελάχιστες αλλοιώσεις τοπίου και αυτές αναστρέψιμες. Οι κτηνοτροφικές δραστηριότητες και η τουριστική ανάπτυξη έχουν δημιουργήσει μικρές αλλοιώσεις στο οικιστικό τοπίο. Οι πολιτιστικοί πόροι που προστατεύονται είναι στην πλειοψηφία τους σε καλή κατάσταση.</p></div> <div data-bbox="1234 819 1730 844"><p>Ήδη αναγνωρισμένα προστατευόμενα στοιχεία</p></div> <div data-bbox="1050 850 1917 997"><p>Στο εσωτερικό του συνόλου της ενότητας υπάρχουν τρεις ζώνες του δικτύου Natura 2000 οι: GR433003 και SPA 4330007 Κουρταλιώτικο Φαράγγι-Μονή Πρεβέλη-ευρύτερη περιοχή, SPA 4330008 Πρασσανό Φαράγγι, GR433003Πρασσανό Φαράγγι-Πατσός-Σφακορύακο Ρέμα-Παραλία Ρεθύμνου και εκβολή Γεροπόταμου-Ακρωτήρι Λιανός Κάβος-Περιβόλια.</p></div> <div data-bbox="1050 1003 1917 1119"><p>Πολυπληθείς είναι οι κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και μεταξύ αυτών η Παλαιά Πόλη Ρεθύμνου -Τοπίο Διεθνούς Σημασίας, η Αρχαία Ελεύθερνα, η Αρχαία Λάππα, το Νεκροταφείο των Αρμένων, ο χώρος της Μονής Πρέβελης-Τοπίο Εθνικής Σημασίας.</p></div> <div data-bbox="1050 1125 1917 1209"><p>Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους έχουν χαρακτηριστεί τα: Σπήλαιο Γερανίου, Άνω Βαλσαμόνερο, Μονή Πρέβελη, Κουρταλιώτικο Φαράγγι, Φαράγγι Πετρέ, Μαρουλάς, η Ελεύθερνα και Χρωμοναστήρι.</p></div> <div data-bbox="1050 1215 1917 1451"><p>Οι κηρυγμένοι παραδοσιακοί οικισμοί συνιστούν σύνολο εθνικής σημασίας με δύο διακριτές ομάδες οικισμών: την ομάδα Αργυρούπολης: Επισκοπή, Αρχοντική, Αργυρούπολη, Κάτω Πόρος, Ζουρίδι, Άγιος Κωνσταντίνος, Ρούστικα, Μούντρος και την ομάδα Ρεθύμνου: Βεδέροι, Πρινές, Ατσιπόπουλο, Γάλλος, Μικρό Μετόχι, Αγία Ειρήνη, Ρουσοσπίτι, Μύλοι, Καπεδιανά, Χρωμοναστήρι, Πρασές, Κάστελος, Αρμένιοι, Άγιος Γεώργιος, Αμπελάκι, Καρέ, Μαρουλάς, Κυριάννα, Αμνάτος, Καψαϊανά, Πίκρη, Βιρανεπισκοπή. Εντός των οικισμών συναντάται μεγάλος αριθμός από τοιχογραφημένες Βυζαντινές και Μεταβυζαντινές εκκλησίες</p></div> <div data-bbox="1338 1457 1629 1482"><p>Μοναδικότητα- σπανιότητα</p></div> <div data-bbox="1050 1488 1917 1604"><p>Το μεγαλύτερο βόρειο παραλιακό τμήμα της ενότητας ανήκει στα όρια περιοχής Natura κυρίως για την προστασία της Caretta caretta και της Monachus monachus όπως και για τα δυο φαράγγια με κατεύθυνση από τον βορρά προς το νότο. Δυο περιοχές χαρακτηρίζονται ως ΤΙΦΚ.</p></div> <div data-bbox="1050 1610 1917 1726"><p>Το μεγαλύτερο τμήμα της υποενότητας νοτίων οικισμών, ανήκει στα όρια περιοχής Natura του Κουρταλιώτικου Φαράγγιού, με κατεύθυνση από βορρά προς νότο. Οι περιοχές γύρω από το Φαράγγι και ειδικά στα νότια του (Πρέβελη) χαρακτηρίζονται ως ΤΙΦΚ και η νότια παραθαλάσσια ζώνη είναι</p></div>	<div data-bbox="1949 264 2816 354"><p>βιότοπος Corine. Επίσης στην έξοδο του Κουρταλιώτικου Φαράγγιού συναντάμε το δεύτερο αυτοφυές φοινικόδασος της Κρήτης, μετά το Βάι, με φοίνικες του Θεόφραστου.</p></div> <div data-bbox="2184 361 2576 386"><p>Η αξία του τοπίου ως φυσικού πόρου</p></div> <div data-bbox="1949 392 2816 539"><p>Ενδιαφέροντα πολιτιστικά, φυσικά, οικολογικά και γεωμορφολογικά στοιχεία, συνθέτουν την αισθητική αξία του τοπίου για το σύνολο της ενότητας. Ειδικότερα στην υποενότητα των βορείων οικισμών εντοπίζονται πανοραμικές θέες προς το Κρητικό πέλαγος και ενδιαφέρουσες διαδρομές σε σπάνιο τύπο τοπίου, ενώ αντίστοιχες θέες προς το Λιβυκό Πέλαγος έχουμε στην υποενότητα νοτίων οικισμών.</p></div> <div data-bbox="2050 546 2709 571"><p>Στόχοι ποιότητας. Αναγκαία μέτρα προστασίας και διαχείρισης</p></div> <div data-bbox="1949 577 2816 873"><p>Τα σημαντικότερα προβλήματα στο σύνολο της ενότητας, εντοπίζονται στο οικιστικό τοπίο. Αφενός στην οικιστική περιοχή του Ρεθύμνου εκτός της παλαιάς πόλης και αφετέρου στους παραδοσιακούς οικισμούς της υποενότητας βορείων οικισμών, οι αλλοιώσεις είναι σημαντικές και απαιτούνται άμεσα μέτρα για την ανάταξη τους. Κύριοι στόχοι ποιότητας επομένως είναι, αφενός η ποιοτικά αρτιότερη σύνταξη και εμφάνιση του οικιστικού τοπίου και αφετέρου η ένταξή του στο ευρύτερο φυσικό τοπίο σε οριακές περιοχές τόσο των παραδοσιακών οικισμών όσο και της εκτός σχεδίου δόμησης. Οι ποιοτικοί αυτοί στόχοι που αφορούν κυρίως στην βόρεια υποενότητα, όσων αφορά στους οικισμούς και την εκτός σχεδίου δόμηση αφορούν αρκετά και στην νότια αντίστοιχη.</p></div> <div data-bbox="1949 879 2816 1087"><p>Οι στόχοι ποιότητας για το φυσικό περιβάλλον αναφέρονται κυρίως στην απόδοση καθαρότερων υδάτων στη θάλασσα αλλά και ρεμάτων τα οποία την τροφοδοτούν. Αιτίες της ρύπανσης των υδάτων είναι η οικιστική και τουριστική χρήση κυρίως στις εκτός σχεδίου περιοχές. Στις παρυφές της ενότητας το φαινόμενο της ρύπανσης είναι εντονότερο καθώς κτηνοτροφικές μονάδες μεγάλης ή μικρότερης κλίμακας ρυπαίνουν τον υδροφόρο ορίζοντα με τελικούς αποδέκτες την θάλασσα και τα ρέματα.</p></div> <div data-bbox="1949 1094 2816 1241"><p>Ειδικότερα στη νότια υποενότητα (Κουρταλιώτικο φαράγγι – Πρέβελη) οι στόχοι ποιότητας στο φυσικό τοπίο αναφέρονται στην απόδοση καθαρότερων ρεμάτων και λιγότερων καμένων εκτάσεων. Επίσης απειλή για το τοπίο αποτελούν οι οχλούσες τουριστικές δραστηριότητες ειδικά στην παραλία Πρέβελης, όπως και η ακατάλληλη αναδάσωση.</p></div>
--	---	--

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΔΗΜΟΙ ΚΑΙ ΔΕ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΕΣ UNESCO

Περιοχή UNESCO	Δήμος	Δημοτική Ενοτητα (ΔΕ)	Έκταση ΔΕ (km2)	Έκταση περιοχής UNESCO εντός ΔΕ (km2)	% έκτασης περιοχής UNESCO επί της έκτασης της ΔΕ
Σαμαριά	Καντάνου - Σελίνου	Δ.Ε. Ανατολικού Σελίνου	136,97	56,95	41,58
		Δ.Ε. Πελεκάνου			
		Δ.Ε. Καντάνου			
	Αποκορώνου	Δ.Ε. Αρμένων	55,32	9,38	16,95
		Δ.Ε. Κρυονερίδας	67,97	3,62	5,33
		Δ.Ε. Φρε	53,82	21,83	40,56
		Δ.Ε. Ασή Γωνιάς			
		Δ.Ε. Βάμου			
		Δ.Ε. Γεωργιουπόλεως			
	Χανίων	Δ.Ε. Κεραμιών	89,58	19,76	22,06
		Δ.Ε. Θέρισου	73,64	20,79	28,23
		Δ.Ε. Χανίων			
		Δ.Ε. Ακρωτηρίου			
		Δ.Ε. Ελευθερίου Βενιζέλου			
		Δ.Ε. Νέας Κυδωνίας			
		Δ.Ε. Σούδας			
	Πλατανιά	Δ.Ε. Μουσούρων	191,26	56,52	29,55
		Δ.Ε. Πλατανιά			
		Δ.Ε. Βουκολιών			
		Δ.Ε. Κολυμβαρίου			
	Σφακίων	Δ.Ε. Σφακίων	468,31	343,98	73,45
Ψηλορείτης	Γόρτυνας	Δ.Ε. Γόρτυνας	157,87	0,23	0,14
		Δ.Ε. Αγίας Βαρβάρας	99,33	21,31	21,45
		Δ.Ε. Ρούβα	62,54	62,07	99,25
		Δ.Ε. Κόφινα			
	Ανωγείων	Δ.Ε. Ανωγείων	131,13	131,13	100,00
	Ρεθύμνου	Δ.Ε. Ρεθύμνου	126,76	0,18	0,14
		Δ.Ε. Αρκαδίου	123,95	75,61	61,00
		Δ.Ε. Λαππαίων			
		Δ.Ε. Νικηφόρου Φωκά			
	Μαλεβυζίου	Δ.Ε. Γαζίου	97,41	49,67	50,99
		Δ.Ε. Κρουσώνα	65,71	65,63	99,87
		Δ.Ε. Τυλίσου	132,65	132,63	99,99
	Μυλοποτάμου	Δ.Ε. Γεροπόταμου	201,08	193,97	96,47
		Δ.Ε. Ζωνιανών	26,65	26,65	100,00
		Δ.Ε. Κουλουκώνα	138,17	138,17	100,00
	Ηρακλείου	Δ.Ε. Γοργολαΐνης	40,85	23,39	57,26
		Δ.Ε. Παλιανής	20,49	0,01	0,07
		Δ.Ε. Ηρακλείου			
		Δ.Ε. Νέας Αλικαρνασσού			
		Δ.Ε. Τεμένους			
	Φαιστού	Δ.Ε. Μοιρών	182,95	6,46	3,53
		Δ.Ε. Ζαρού	71,58	71,49	99,88
		Δ.Ε. Τυμπακίου	157,38	26,11	16,59
	Αμαρίου	Δ.Ε. Κουρητών	123,15	121,77	98,88
		Δ.Ε. Συβρίτου	152,80	151,54	99,18
	Αγίου Βασιλείου	Δ.Ε. Λάμπης	215,91	0,47	0,22
		Δ.Ε. Φοίνικα			

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

Κατανομή Διαθέσιμων Πόρων για ΒΑΑ ανά Επενδυτική Προτεραιότητα και Πεδίο Παρέμβασης

ΑΞΟΝΑΣ 1 : Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης		
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΒΑΑ
1	2	3
2 β) ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και του ηλεκτρονικού εμπορίου και της ενίσχυσης της ζήτησης για ΤΠΕ	082. Υπηρεσίες και εφαρμογές ΤΠΕ για τις ΜΜΕ (συμπεριλαμβανομένου του ηλεκτρονικού εμπορίου, της ηλεκτρονικής επιχειρηματικότητας και διεργασιών δικτύωσης επιχειρήσεων), ζωντανά εργαστήρια, επιχειρηματίες στο διαδίκτυο και υπό σύσταση ΤΠΕ επιχειρήσεις κλπ)	650.000,00
2 γ) ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για ηλεκτρονική κυβέρνηση, ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονικό πολιτισμό και ηλεκτρονική υγεία	079. Πρόσβαση σε πληροφορίες του δημόσιου τομέα (συμπεριλαμβανομένων ανοικτών δεδομένων ηλεκτρονικού πολιτισμού, ψηφιακών βιβλιοθηκών, ηλεκτρονικού περιεχομένου και ηλεκτρονικού τουρισμού)	650.000,00
3 γ) στήριξη της δημιουργίας και επέκταση προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών	066. Προηγμένες υπηρεσίες στήριξης για ΜΜΕ και ομίλους ΜΜΕ (συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών διαχείρισης, μάρκετινγκ και σχεδιασμού)	2.000.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠ.ΠΡΟ. ΑΞΟΝΑ 1		3.300.000,00

ΑΞΟΝΑΣ 2 : Βιώσιμη Ανάπτυξη με αναβάθμιση του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην Κρήτη		
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΒΑΑ
4 γ) στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης	013. Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	2.000.000,00
5β) προαγωγή επενδύσεων για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφαλίζοντας την ανθεκτικότητα σε καταστροφές και αναπτύσσοντας συστήματα διαχείρισης καταστροφών	087. Προσαρμογή σε μέτρα για την κλιματική αλλαγή και πρόληψη και διαχείριση κινδύνων σχετικών με το κλίμα, π.χ. διάβρωση, πυρκαγιές, πλημμύρες, καταιγίδες και ξηρασία, συμπεριλαμβανομένης της αύξησης της ευαισθητοποίησης, της πολιτικής προστασίας και συστημάτων και υποδομών διαχείρισης καταστροφών	4.000.000,00
	088. Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων για φυσικούς κινδύνους μη σχετιζόμενους με το κλίμα (π.χ. σεισμοί) και κινδύνων που συνδέονται με ανθρώπινες δραστηριότητες (π.χ. τεχνολογικά ατυχήματα), συμπεριλαμβανομένης της αύξησης της ευαισθητοποίησης, της πολιτικής προστασίας και συστημάτων και υποδομών διαχείρισης καταστροφών	500.000,00

6 α) επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κερκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις·	017. Διαχείριση οικιακών απορριμμάτων (συμπεριλαμβανομένης της ελαχιστοποίησης, της διαλογής και μέτρων ανακύκλωσης)	3.000.000,00
6 γ) διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς·	094. Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς	3.450.000,00
6ε) ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, για την ανάπλαση των πόλεων, αναζωογόνηση και απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου·	013. Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	5.000.000,00
	090. Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια	500.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠ. ΠΡΟ. ΑΞΟΝΑ 2		18.450.000,00

ΑΞΟΝΑΣ 5 : Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας στην Κρήτη		
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΒΑΑ
9 ι) ενεργός ένταξη, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, και της ενεργού συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας	109. Ενεργητική ένταξη, μεταξύ άλλων και με σκοπό την προώθηση των ίσων ευκαιριών και της δραστήριας συμμετοχής και τη βελτίωση της απασχολησιμότητας	1.687.500,00
9 ν) προαγωγή της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ένταξης σε κοινωνικές επιχειρήσεις καθώς και την προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και της οικονομίας της αλληλεγγύης προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση	113. Προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ενσωμάτωσης σε κοινωνικές επιχειρήσεις και την κοινωνική και αλληλέγγυο οικονομία ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση	500.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠ. ΠΡΟ. ΑΞΟΝΑ 5		2.187.500,00
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΠ.ΠΡΟ.		23.937.500,00

Επιπλέον, προβλέπεται η χρηματοδότηση των δύο Αστικών Αρχών (Ενδιάμεσοι Φορείς) από τους πόρους της Τεχνικής Βοήθειας του ΕΠ μέχρι του συνολικού ποσού των 160.000 € για την αντιμετώπιση λειτουργικών εξόδων (τεχνικός σύμβουλος, δημοσιότητα, παροχή υπηρεσιών κλπ).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

Κατανομή Διαθέσιμων Πόρων για ΟΧΕ πλην ΒΑΑ ανά Επενδυτική Προτεραιότητα και Πεδίο Παρέμβασης

ΑΞΟΝΑΣ 1 : Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης (ΕΤΠΑ)

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΟΧΕ	
		ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
1	2	3	4
2 γ) ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για ηλεκτρονική κυβέρνηση, ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονικό πολιτισμό και ηλεκτρονική υγεία	079. Πρόσβαση σε πληροφορίες του δημόσιου τομέα (συμπεριλαμβανομένων ανοικτών δεδομένων ηλεκτρονικού πολιτισμού, ψηφιακών βιβλιοθηκών, ηλεκτρονικού περιεχομένου και ηλεκτρονικού τουρισμού)	350.000,00	280.000,00
3 γ) στήριξη της δημιουργίας και επέκταση προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών	066. Προηγμένες υπηρεσίες στήριξης για ΜΜΕ και ομίλους ΜΜΕ (συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών διαχείρισης, μάρκετινγκ και σχεδιασμού)	2.000.000,00	1.600.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠ.ΠΡΟ. ΑΞΟΝΑ 1		2.350.000,00	1.880.000,00

ΑΞΟΝΑΣ 2 : Βιώσιμη Ανάπτυξη με αναβάθμιση του περιβάλλοντος και αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην Κρήτη (ΕΤΠΑ)

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΟΧΕ	
		ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
1	2	3	4
4 γ) στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της	013. Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	3.000.000,00	2.400.000,00

στέγασης·			
5β) προαγωγή επενδύσεων για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφαλίζοντας την ανθεκτικότητα σε καταστροφές και αναπτύσσοντας συστήματα διαχείρισης καταστροφών	087. Προσαρμογή σε μέτρα για την κλιματική αλλαγή και πρόληψη και διαχείριση κινδύνων σχετικών με το κλίμα, π.χ. διάβρωση, πυρκαγιές, πλημμύρες, καταιγίδες και ξηρασία, συμπεριλαμβανομένης της αύξησης της ευαισθητοποίησης, της πολιτικής προστασίας και συστημάτων και υποδομών διαχείρισης καταστροφών	3.000.000,00	2.400.000,00
6 α) επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις·	017. Διαχείριση οικιακών απορριμμάτων (συμπεριλαμβανομένης της ελαχιστοποίησης, της διαλογής και μέτρων ανακύκλωσης)	3.000.000,00	2.400.000,00
6β) Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων, ώστε να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις του περιβαλλοντικού κεκτημένου της Ένωσης και να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	020.Αναβάθμιση-συμπλήρωση δικτύων και συστημάτων ύδρευσης	4.800.000,00	3.840.000,00
6 γ) διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς·	094. Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς	3.650.000,00	2.920.000,00
6δ) Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους και προώθηση των υπηρεσιών οικοσυστήματος, μεταξύ άλλων μέσω του δικτύου Natura 2000, και των πράσινων υποδομών	085 • Δράσεις που θέτουν σε εφαρμογή σχέδια Διαχείρισης των περιοχών NATURA 2000 • Δράσεις που προστατεύουν και αναδεικνύουν τους οικοτόπους και τη βιοποικιλότητα της Κρήτης • Δράσεις ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης	3.000.000,00	2.400.000,00

7β) Ενίσχυση της περιφερειακής κινητικότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων με τις υποδομές ΔΕΔ-Μ, περιλαμβανομένων των πολυτροπικών κόμβων	Αναβάθμιση τοπικού οδικού δικτύου στο πλαίσιο χωρικών παρεμβάσεων	2.000.000,00	1.600.000,00
6ε) ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, για την ανάπλαση των πόλεων, αναζωογόνηση και απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου·	013. Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	5.000.000,00	4.000.000,00
	090. Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια	1. 500.000,00	1.200.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠ. ΠΡΟ. ΑΞΟΝΑ 2		28.950.000,00	23.160.000,00
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		30.300.000,00	25.040.000,00